ଓରିଏଣ୍ଟାଲ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ କମର୍ସ ଲିମିଟେଡ୍

ବନାମ

ଶ୍ରୀ ହରଚରଣ ଦାସ ଲୁମ୍ବା

1963
ମାର୍ଚ୍ଚ 5

(ପି. ବି. ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡ଼କର, ଏମ୍. ହିଦାୟତୁଲ୍ଲା
ଏବଂ ଜେ. ସି. ଶାହା ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ)

ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି - ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଥିବା ଅଂଶଧନ - ଆଂଶିକ ଭାବେ ପରିଶୋଧ କରାଯାଇଥିବା ଅଂଶଧନକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶଧନରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବୈଧାନିକ ଅଧିକାର -ବ୍ୟାଙ୍କର ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଉଥିବା କମ୍ପାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆଦେଶ -ପୂର୍ବ ନ୍ୟାୟ ମତବାଦ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ କି -" ଏପରି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ", ଏହାର ଅର୍ଥ - ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି (ଋଣ ସମାଯୋଜନ) ଅଧିନିୟମ, 1951 (1951 ର LXX), ଧାରା 3, 19 (2), (4), (5) ।

ଭାରତ ବିଭାଜନ କାରଣରୁ ଆବେଦନକାରୀ ବ୍ୟାଙ୍କ କ୍ଷତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲା । ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସ ପାଇଁ ଏହାର ଯୋଜନାକୁ କମ୍ପାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ଅନୁମୋଦନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ବ୍ୟାଙ୍କ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନର କୌଣସି ଦେୟ ସମର୍ପଣ ବିନା ଗ୍ରହଣ କରିବ, ଯାହା ଉପରେ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି (ଋଣ ସମାଯୋଜନ) ଅଧିନିୟମର ଧାରା 19 ଅନୁଯାୟୀ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ପାଇବାକୁ ହକଦାର କୌଣସି ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଠାରୁ ଆଂଶିକ ଦେୟ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ପରିଶୋଧ କରିବା ଦାୟିତ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରିବ । ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଏହି ବିକଳ୍ପ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ଦୁଇ ସପ୍ତାହ ସମୟ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ଉତ୍ତରଦାତା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କର ଜଣେ ଅଂଶୀଦାର ଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସେ କମ୍ପାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବିକଳ୍ପକୁ ବ୍ୟବହାର କରିନଥିଲେ । ପରେ, ସେ ଆବେଦନକାରୀ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି (ଋଣ ସମାଯୋଜନ) ଅଧିନିୟମ 19 (2) ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ 500ଟି ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନକୁ 250ଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶଧନରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ କହିଥିଲେ । ଅନୁରୋଧକୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ମନା କରିବା ପରେ, ତାଙ୍କ 500 ଆଂଶିକ ପରିଶୋଧ ହୋଇଥିବା ସେୟାରକୁ 250 ଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶୋଧ ହୋଇଥିବା ସେୟାରରେ

1963
ଓରିଏଣ୍ଟାଲ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ କମର୍ସ ଲିମିଟେଡ
ବନାମ
ହରଚରଣ ଦାସ ଲୁମ୍ବା
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଶାହା

ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ଏକ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଉତ୍ତରଦାତା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 19 (4) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିବା ଆଶ୍ୱସ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହେଉଥିବା କ୍ଷତି ଏବଂ ସନ୍ଦେହପୂର୍ଣ୍ଣ ଋଣ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ଜମା ହେଉଥିଲା ଏବଂ ବିସ୍ଥାପିତ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 19ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଲାଭରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ 1951ର ଅଧିନିୟମ ପାରିତ ହେବା ପରେ ହିଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସ ଯୋଜନାର ଆଶ୍ରୟ ନେଇଥିଲା । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଏହି ମତକୁ ପଞ୍ଜାବ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକକ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଏବଂ ଏକ ଦୁଇଜଣିଆ ନ୍ୟାୟାମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଦ୍ୱାରା ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଥିଲା । ବ୍ୟାଙ୍କ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ନେଇ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲା ।

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା ଯେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଅଂଶକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବାକୁ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ଆଦେଶ ନିଶ୍ଚିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଆଂଶିକ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ମନା କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଯଥାର୍ଥ କାରଣ ଦର୍ଶାଯାଇ ନଥିଲା । ଖଣ୍ଡ (4)ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ "ଏପରି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ପାଇଁ କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ଅର୍ଥ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ "ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ପାଇଁ କୌଣସି ଯଥାର୍ଥ କାରଣ ନାହିଁ" ।

ଏହା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସକୁ ମଞ୍ଜୁରୀ ଦେଉଥିବା କମ୍ପାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆଦେଶ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ଏବଂ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନଥିଲା ଏବଂ ଜଣେ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସକୁ ମଞ୍ଜୁରୀ ଦେଉଥିବା କମ୍ପାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆଦେଶ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 19ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଧୀନରେ ଥିଲା । ଜଣେ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ବିକଳ୍ପକୁ ଉପଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ନଥିଲେ । କମ୍ପାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିକଳ୍ପରୁ ନିଜକୁ ଉପକୃତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ନଥିବା ଜଣେ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଧାରା 19 (4) ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ । ଧାରା 19 (4) ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ କରିଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଯେଉଁ ଆଦେଶ ଦେଇପାରନ୍ତି, ତାହା ଅଧୀନରେ କମ୍ପାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆଦେଶ ବୈଧ ଏବଂ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଥିଲା ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 300/1961 ।

1955ର ଲେଟର୍ସ୍ ପେଟେଣ୍ଟ ଅପିଲ ନଂ. 19-D ରେ ଚଣ୍ଡିଗଡ଼ସ୍ଥିତ ପଞ୍ଜାବ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 13 ନଭେମ୍ବର, 1957 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଅପିଲ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ *କେ. ଏଲ୍. ଗୋସାଇଁ, ଓ. ପି. ମାଲହୋତ୍ରା* ଏବଂ *ଏସ୍. ଏନ୍. ଆନନ୍ଦ* ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ *ବକ୍ସି ମେହତାବ ସିଂ ସାହନୀ, ଏଚ୍. କେ. ଏଲ୍. ସଭରୱାଲ* ଏବଂ *ଆଇ. ଏସ୍. ସାହନୀ* ।

1963, ମାର୍ଚ୍ଚ 5 । ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଶାହଙ୍କ ଦ୍ୱାରା - ଭାରତୀୟ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1913 ଅଧୀନରେ ଫେବୃଆରୀ 1943ରେ ଓରିଏଣ୍ଟାଲ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ କମର୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଦିଲ୍ଲୀରେ ବ୍ୟାଙ୍କର ପଞ୍ଜୀକୃତ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଲାହୋର ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସହରରେ ଶାଖା ଖୋଲିଥିଲା ଯାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ପାକିସ୍ତାନରେ ଅଛି । ବ୍ୟାଙ୍କର ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟେକ 10/- ଟଙ୍କାର 5,97,584 ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ 1/- ର 24,200 B ଶ୍ରେଣୀର ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଡିସେମ୍ବର 31, 1946 ସୁଦ୍ଧା ବ୍ୟାଙ୍କର ପରିଶୋଧିତ ପୁଞ୍ଜି ପାଖାପାଖି 23 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଥିଲା । ଭାରତ ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନ ଅଧିରାଜ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ବିଶୃଙ୍ଖଳା କାରଣରୁ, ବ୍ୟାଙ୍କ ବର୍ତ୍ତମାନ ପଶ୍ଚିମ ପାକିସ୍ତାନ କୁହାଯାଉଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ନିଜର ସମ୍ପତ୍ତିର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ହରାଇଥିଲା ଏବଂ ନିଜର ଅଗ୍ରୀମ ଅର୍ଥ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲା । 1950 ମସିହା ସୁଦ୍ଧା ବ୍ୟାଙ୍କର ସଞ୍ଚିତ କ୍ଷତିର ପରିମାଣ ଥିଲା 10,57,850/- ଟଙ୍କା ।

ଡିସେମ୍ବର 1950 ରେ, ବ୍ୟାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନେ ଏହାର ସାଧାରଣ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରତି ଅଂଶ ପିଛା 2/8 ଟଙ୍କାର ଡାକ ରଖିଥିଲେ । ସେମାନେ ବ୍ୟାଙ୍କର ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ସଂକଳ୍ପ ନେଇଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ 29 ନଭେମ୍ବର, 1951 ରେ ବ୍ୟାଙ୍କର ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ସାଧାରଣ ବୈଠକ ଡକାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କର ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ସଦସ୍ୟତା ପୁଞ୍ଜିକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ 5/- ଟଙ୍କା ଲେଖାଏଁ 4,56,137 ଟଙ୍କାର ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ 8 ଅଣା ଲେଖାଏଁ 24,200 B- ଶ୍ରେଣୀ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନକୁ ହ୍ରାସ କରି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରସ୍ତାବ ପାରିତ

1963
ଓରିଏଣ୍ଟାଲ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ କମର୍ସ ଲିମିଟେଡ
ବନାମ
ହରଚରଣ ଦାସ ଲୁମ୍ବା
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଶାହା

କରାଯାଇଥିଲା । ପରିଶୋଧିତ ପୁଞ୍ଜିକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସାଧାରଣ ଅଂଶ ଉପରେ 5/- ଟଙ୍କା ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ 'B' ଶ୍ରେଣୀ ସାଧାରଣ ଅଂଶ ଉପରେ 8 ଅଣା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାତିଲ କରି ଏହି ହ୍ରାସ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ଥିଲା । ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରସ୍ତାବ ପାରିତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ସଂସଦ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି (ଋଣ ସମାଯୋଜନ) ଅଧିନିୟମ, 1951ର 70 ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲା । ସେହି ଅଧିନିୟମ ଧାରା 2 (10) ଦ୍ୱାରା 'ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି' କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଛି, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି "କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏ ଭାରତ ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନ ଆଧିପତ୍ୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କାରଣରୁ, କିମ୍ବା ଆଇନ ବିଶୃଙ୍ଖଳା କାରଣରୁ କିମ୍ବା ବର୍ତ୍ତମାନ ପଶ୍ଚିମ ପାକିସ୍ତାନର ଅଂଶବିଶେଷ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳରେ ଏପରି ଅଶାନ୍ତିର ଭୟ କାରଣରୁ, 1947 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ପ୍ରଥମ ଦିନ ପରେ, ସେହି ଅଞ୍ଚଳରେ ନିଜର ବାସସ୍ଥାନ ଛାଡିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ସେଠାରୁ ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଯିଏ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଭାରତରେ ବସବାସ କରୁଛନ୍ତି, ଏବଂ ଏଥିରେ ଏପରି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ସାମିଲ ଅଛନ୍ତି ଯିଏ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭାରତର ଅଂଶବିଶେଷ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ବସବାସ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଯିଏ ସେହି କାରଣରୁ ପଶ୍ଚିମ ପାକିସ୍ତାନରେ ତାଙ୍କର ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତିରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପରିଚାଳନା, ତଦାରଖ କିମ୍ବା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ କିମ୍ବା ଅକ୍ଷମ ହୋଇଛନ୍ତି, X X X X X "। ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସ୍ଥିତିରେ ସୁଧାର ଆଣିବା ପାଇଁ ଏହି ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଅଧିନିୟମରେ ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ଅସୁରକ୍ଷିତ ଋଣଗୁଡ଼ିକର ସମାଯୋଜନ, କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକରେ ସେୟାରଗୁଡ଼ିକର ଦେୟ ପଇଠ କରିବା ଦାୟିତ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତି, ଡିକ୍ରି ଏବଂ ସମାଧାନର ସଂଶୋଧନ, ମିଳିତ ଋଣର ଆବଣ୍ଟନ, ସୁଧ ସଞ୍ଚୟର ସମାପ୍ତି, ଗିରଫଦାରୀରୁ ମୁକ୍ତି ଏବଂ ସମ୍ପତ୍ତି ଜବତ, ଋଣର ପରିମାଣ ହ୍ରାସ ଏବଂ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶ୍ରେଣୀର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ସୀମା ଅବଧି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାର ଅଧିକାର ଥିବା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାର କ୍ଷମତା ମଧ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ବ୍ୟାଙ୍କର ଅଂଶ ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସ ପାଇଁ ନଭେମ୍ବର 29, 1951 ରେ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ସାଧାରଣ ସଭାରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବ ଅନୁଯାୟୀ, ଭାରତୀୟ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1913 ର ଧାରା 55, 56 ଏବଂ 57 ଅଧୀନରେ ଏକ ଆଦେଶ ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ଜଜ୍ ଙ୍କ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ଦିଲ୍ଲୀର ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଆବେଦନକୁ ଦୁଇ ଜଣ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁମାନେ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ବ୍ୟାଙ୍କ କେବଳ ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସ କରିବାର ସଂକଳ୍ପ ନେଇ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି (ଋଣ

ସମାଯୋଜନ) ଅଧିନିୟମ, 1951 ର 70 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଏଡ଼ାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା । ଆବେଦନର ଶୁଣାଣି ସମୟରେ ବ୍ୟାଙ୍କର ଓକିଲ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ବ୍ୟାଙ୍କ ବିନା କୌଣସି ଦେୟରେ 10/-ଟଙ୍କାର ସାଧାରଣ ସେୟାରର ସମର୍ପଣକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବ, ଯାହା ଉପରେ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି (ଋଣ ସମାଯୋଜନ) ଅଧିନିୟମର ଧାରା 19 ଅନୁଯାୟୀ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 5/- ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ସେୟାର ପିଛା 2/8/- ଟଙ୍କା ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତର ସମସ୍ତ ଦାବି ପୈଠ କରିବାର ଅତିରିକ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱରୁ ମୁକ୍ତି ମିଳିପାରିବ । ଶୁଣାଣିରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ସର୍ତ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । କମ୍ପାନୀ ବିଚାରପତି ଏହି ଆବେଦନକୁ ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲେ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଥିବା ସମର୍ପଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ ସେୟାର ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସ କରିବାର ସଂକଳ୍ପକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଭାରତୀୟ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 61 ଅନୁଯାୟୀ ନୋଟିସ୍ ଦିଆଯିବ, ଯେଉଁଥିରେ ନୋଟିସ ପ୍ରକାଶ ପାଇବାର ଦୁଇ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ସମର୍ପଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯିବ ।

ଉତ୍ତରଦାତା ହରଚରଣ ଦାସ ଲୁମ୍ବା 1944 ମସିହାରୁ 500 ସାଧାରଣ ସେୟାରର ଧାରକ ଥିଲେ, ଯାହାର ମୁଖ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକକୁ 10/- ଟଙ୍କା ଥିଲା, ଯାହା ଉପରେ 5/- ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । 1951 ର ଅଧିନିୟମ 70 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତରଦାତା ଜଣେ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସେ ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସ ପାଇଁ ଆବେଦନର ଶୁଣାଣି ସମୟରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇନଥିଲେ, କିମ୍ବା କମ୍ପାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅଂଶକୁ ସମର୍ପଣ କରିବାର ବିକଳ୍ପକୁ ସେ ବ୍ୟବହାର କରିନଥିଲେ । ଜାନୁଆରୀ 7, 1954 ରେ ସେ ତାଙ୍କ 500 ସାଧାରଣ ସେୟାରକୁ 250 ଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶୋଧିତ ସେୟାରରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ 1951 ର ଅଧିନିୟମ 70 ର ଧାରା 19 (2) ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଜାନୁଆରୀ 16, 1954 ରେ ନିଜ ଚିଠି ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାଙ୍କ ଏହି ଅନୁରୋଧକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିଲା । ଏହା ପରେ ଉତ୍ତରଦାତା ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାରଣ କରାଯାଇଥିବା 500 ଆଂଶିକ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶକୁ 250 ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବାକୁ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ଏକ ଆଦେଶ ପାଇଁ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି (ଋଣ ସମାଯୋଜନ) ଅଧିନିୟମର ଧାରା 19 (4) ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆବେଦନକୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଆଧାରରେ ବିରୋଧ

1963
ଓରିଏଣ୍ଟାଲ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ କମର୍ସ ଲିମିଟେଡ
ବନାମ
ହରଚରଣ ଦାସ ଲୁମ୍ବା
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଶାହା

କରାଯାଇଥିଲା ଯେ କମ୍ପାନୀର ବିଚାରପତିଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସ କରିବା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 19 (2) ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ହକଦାର ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ହୋଲ୍ଡିଂ ସମର୍ପଣ କରିବା ପାଇଁ ସୁବିଧା ଆଦେଶ କରିବା ସମସ୍ତ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ଏବଂ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଥିଲା ଏବଂ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବିକଳ୍ପରୁ ନିଜକୁ ଲାଭ ଉଠାଇବାରେ ଉତ୍ତରଦାତା ବିଫଳ ହୋଇଥିବାରୁ ଧାରା 19 (2) ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ଅଧିକାର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ହକଦାର ନଥିଲେ । ବ୍ୟାଙ୍କ ଏହା ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା ଯେ 1951 ର ଅଧିନିୟମ 70 ର ଧାରା 19 (4) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିକାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନଥିଲା ଏବଂ ଧାରା 19 (2) ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁରୋଧକୁ ପାଳନ ନକରିବା ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ଆଧାର ଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରସ୍ତାବ ତାରିଖ ଦିନ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଏପରି କୌଣସି ସମ୍ପତ୍ତି ନଥିବାରୁ, ଯାହା ଉପରେ ଏକ ନୂତନ କ୍ରେଡିଟ୍ ସଂରଚନା ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇପାରିବ, ଆହ୍ୱାନ କରି ଏବଂ ନୂତନ ପୁଞ୍ଜି ଜାରି କରି ପାଣ୍ଠି ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଥିଲା ଏବଂ ଆଂଶିକ ପରିଶୋଧ ହୋଇଥିବା ସେୟାରକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶୋଧ ହୋଇଥିବା ସେୟାରରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବାର ଦାବି ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ପାଇଁ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ କିମ୍ବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନଥିଲା, ଯେଉଁମାନେ ପୂର୍ବରୁ କଲ୍ ପ୍ରଦାନ କରିସାରିଥିଲେ କିମ୍ବା ନୂତନ ସେୟାରରେ ସଦସ୍ୟତା ନେଇଥିଲେ ।

ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ବିଚାରରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ସହନ କରୁଥିବା କ୍ଷତି ଏବଂ ସନ୍ଦେହଜନକ ଋଣ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ଜମା ହେଉଥିଲା, କିନ୍ତୁ 1951 ର ଅଧିନିୟମ 70 କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସ ଯୋଜନାର ଆଶ୍ରୟ ନେଇଥିଲା, କେବଳ ବିସ୍ଥାପିତ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 19 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଲାଭରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ । ଅପିଲ ଉପରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କର ଏହି ମତକୁ ପଞ୍ଜାବ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଖୋସଲାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ଲେଟର୍ସ ପେଟେଣ୍ଟର ଖଣ୍ଡ 10 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅପିଲ ଉପରେ ଏକ ଦୁଇଜଣିଆ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଥିଲା । ବିଶେଷ ଅନୁମତି ସହିତ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଅପିଲ କରିଛି ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦାବି ଯେ ସେ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି (ଋଣ ସମାଯୋଜନ) ଅଧିନିୟମ, 1951 ର ଧାରା 2 (10) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି, ଏହା ବିବାଦୀୟ ନୁହେଁ । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାବି କରାଯାଇଥିବା ଅଧିକାରର ପ୍ରକୃତ ପ୍ରଭାବ ଉପରେ ଯେଉଁ ଧାରା 19ର ମୌଳିକ ଖଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକ ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନମତେ ଦିଆଯାଇଛି:

"(1) X X X X

(2) କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, କିମ୍ବା ସଂଘର ସ୍ମାରକପତ୍ର କିମ୍ବା ନିୟମାବଳୀ, କିମ୍ବା ସମବାୟ ସମିତି ଅଧିନିୟମରେ ଯାହା କିଛି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ସମବାୟ ସମିତିରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ନିଜ ଦ୍ୱାରା ଧାରଣ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆଂଶିକ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶକୁ ଏପରି କମ୍ ସଂଖ୍ୟକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ସମବାୟ ସମିତିକୁ ଆବେଦନ କରିବା ଏକ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ଏକ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟାଙ୍କ ପାଇଁ ବିଧି ସମ୍ମତ ହେବ, ଯାହା ସମିତି କିମ୍ବା କମ୍ପାନୀ ଜାରି କରିଥାଇପାରେ ଏବଂ ଯାହା ବିଷୟରେ ପୂର୍ବରୁ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇଛି ।

(3) X X X X

(4) ଯଦି କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ସମବାୟ ସମିତି ଉପଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଆବେଦନରେ ଥିବା କୌଣସି ଅନୁରୋଧକୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ମନା କରନ୍ତି, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ, ଏହି ତରଫରୁ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନ ଉପରେ ଏବଂ ଯଦି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ଏପରି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ, ତେବେ କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ସମବାୟ ସମିତିକୁ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରିପାରିବେ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ସମିତି ଏହାକୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ ଏବଂ ଏହିପରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସେହି ତାରିଖ ଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ।

(5) ଏହି ଧାରାରେ ଅନ୍ୟଥା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟତୀତ, କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ କିମ୍ବା କମ୍ପାନୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସ୍ମାରକୀ କିମ୍ବା ସଂଘ ନିୟମାବଳୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁସରଣରେ କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ଏହାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ବୈଧତା ଉପରେ ଏଥିରେ ଥିବା କିଛି ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ ନାହିଁ ।

(6) X X X"

ଖଣ୍ଡ (1) ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କ ଅଂଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଣଦେୟ ଦାବି ଉପରେ କୌଣସି ସୁଧ ଦେବାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ନୁହଁନ୍ତି କିମ୍ବା କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ କିମ୍ବା ସଂଘର ନିୟମାବଳୀ କିମ୍ବା ସ୍ମାରକୀରେ ଏହାର ବିପରୀତ କିଛି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ତାଙ୍କ ହୋଲ୍ଡିଂ ଜବତ ହେବାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ

1963
ଓରିଏଣ୍ଟାଲ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ କମର୍ସ ଲିମିଟେଡ ବନାମ ହରଚରଣ ଦାସ ଲୁମ୍ବା
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଶାହା

ନୁହେଁ । ଖଣ୍ଡ (2) ଏକ କମ୍ପାନୀର ଅଂଶୀଦାରଙ୍କୁ, ଯିଏ ଜଣେ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି, ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାରଣ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଆଂଶିକ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀକୁ ଆବେଦନ କରିବାର ବିଶେଷାଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ଏବଂ ଯାହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଗଠିତ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି କମ୍ପାନୀକୁ ଅନୁରୋଧର ଅନୁପାଳନ ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେବାର କ୍ଷମତା ସହିତ ଖଣ୍ଡ (4) ଦ୍ୱାରା ନିବେଶ କରାଯାଇଥାଏ, ଯଦି ଏହା ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଏ ଯେ ଆଂଶିକ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧର ଅନୁପାଳନ କରିବାକୁ ଏପରି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । ଖଣ୍ଡ (4)ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ "ଏପରି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ପାଇଁ କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ଅର୍ଥ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ପାଇଁ କୌଣସି ଯଥାର୍ଥ କାରଣ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଯେତେବେଳେ ଆଂଶିକ ଭାବେ ପରିଶୋଧ କରାଯାଇଥିବା ଅଂଶକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ପରିଶୋଧ କରାଯାଇଥିବା ଅଂଶରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ଜଣେ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଏ ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ରୂପାନ୍ତର କରିବାକୁ ମନା କରିବା ପାଇଁ କିଛି କାରଣ ସ୍ଥିର କରେ, ସେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ବିଚାର କରିବାକୁ ଅଧିକୃତ ହୋଇଥାଏ ଯେ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ କାରଣ, ଅନୁରୋଧକୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ମନା କରିବାକୁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଯଥାର୍ଥତା ଆଦେଶ କରୁଥିବା ଏକ କାରଣ କି ।

ଉତ୍ତରଦାତା ଧାରା 19 (2) ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ଆଂଶିକ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏହି ଅନୁରୋଧକୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିଲେ । ସ୍ଥିର କରାଯିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସକୁ ମଞ୍ଜୁରୀ ଦେବା ପାଇଁ ଭାରତୀୟ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 55, 56 ଏବଂ 57 ଅଧୀନରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନରେ କମ୍ପାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆଦେଶ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା ଉପରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କି, ଯାହାଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଆଂଶିକ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରାଯିବ ବୋଲି ଦାବି କରିବାର ଅଧିକାରରୁ ତାଙ୍କୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରିବ । କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1913 ର ଧାରା 60 ଅନୁଯାୟୀ ହ୍ରାସକୁ ଅନୁମୋଦନ କରି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଆଦେଶ ସାଧାରଣତଃ ସମସ୍ତ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ଉପରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ ଯେ 1951ର ଅଧିନିୟମ 70ର ଧାରା 3, ସେହି ଅଧିନିୟମରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଆଦେଶ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା

ବ୍ୟତୀତ, ସେହି ସମୟରେ ବଳବତ୍ତର ଥିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନରେ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟାଳୟର କୌଣସି ଡିକ୍ରି କିମ୍ବା ଆଦେଶରେ କିମ୍ବା ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଚୁକ୍ତିରେ ଯାହା କିଛି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା ନିୟମ ଏବଂ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେଇଥାଏ । ଭାରତୀୟ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1913 ର ଧାରା 55 ଅନୁଯାୟୀ, ସେୟାର ଦ୍ୱାରା ସୀମିତ କମ୍ପାନୀ, ଯଦି ଏହାର ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଧିକୃତ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ସେୟାର ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସ କରିପାରିବ, ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବୁଥିବା ଏପରି ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ ହ୍ରାସକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ଏକ ଆଦେଶ ଦେବାକୁ ପ୍ରାଧିକୃତ ଅଟନ୍ତି । କମ୍ପାନୀ ବିଚାରପତି ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅଂଶଧାରଣର ରୂପାନ୍ତରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସ କରିବାକୁ ଅନୁମୋଦନ କରି ଏକ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଆଦେଶ ଜଣେ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ 1951 ର ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି (ଋଣ ସମାଯୋଜନ) ଅଧିନିୟମ 70ର ଧାରା 19 ଅନୁଯାୟୀ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବୈଧାନିକ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ଅଧିନିୟମଟି ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିଛି, ଯେଉଁଥିରେ ସେମାନେ ଦାବି କରିପାରିବେ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ଆଂଶିକ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶଧନକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶଧନରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରାଯିବ :ଏବଂ ଏହି ଅଧିକାରର ପ୍ରୟୋଗ କେବଳ ସେତେବେଳେ ବନ୍ଦ ହୋଇପାରେ ଯେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ରୂପାନ୍ତରଣକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ କାରଣ ରହିଛି । ଏହା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଅନୁରୋଧକୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ନୁହେଁ, ବରଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ବିଚାର ଯାହା ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଅଂଶକୁ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବାର ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରେ ।

କମ୍ପାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବର ବୈଧତାକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହା ଧାରା 19 ଅନୁଯାୟୀ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପାରିତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଅନୁମାନ କରାଯାଇପାରେ ଯେ କମ୍ପାନୀ ବିଚାରପତି ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇଥିବା କାରଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସେହି ଯୁକ୍ତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଆଦେଶଟି ପୂର୍ବ ନ୍ୟାୟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ନାହିଁ, କାରଣ ଜଣେ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରୂପାନ୍ତରୀକରଣର ଦାବି ମଞ୍ଜୁର କରିବାକୁ ମନା କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କାରଣ ଅଛି କି ନାହିଁ ତାହା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ଅଧିକାର କେବଳ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ପାଖରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସଂସ୍ଥା ପାଖରେ ନାହିଁ । କମ୍ପାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା

1963
ଓରିଏଣ୍ଟାଲ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ କମର୍ସ ଲିମିଟେଡ
ବନାମ
ହରଚରଣ ଦାସ ଲୁମ୍ବା
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଶାହା

ଦିଆଯାଇଥିବା ବିକଳ୍ପରୁ ନିଜକୁ ଉପକୃତ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ଯେକୌଣସି ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ଥିଲା : ଯଦି ସେ ଏହି ବିକଳ୍ପକୁ ଉପଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ବାଚିତ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ସେ ତାଙ୍କ ନିର୍ବାଚନ ଦ୍ୱାରା ବାଧ୍ୟ ହେବେ । କିନ୍ତୁ ଜଣେ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ବିକଳ୍ପକୁ ଉପଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ନଥିଲେ, ଏବଂ ଯଦି ସେ ଏପରି କରିନଥିଲେ, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ରୂପାନ୍ତରଣ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିବାର ତାଙ୍କର ଅଧିକାର କମ୍ପାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇନଥିଲା । କମ୍ପାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆଦେଶ ସମସ୍ତ ବିସ୍ଥାପିତ ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରୁଥିବା ଏକ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନଥିଲା ଏବଂ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯଦି ଜଣେ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ବିକଳ୍ପରୁ ନିଜକୁ ଉପକୃତ କରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି ନାହିଁ, ତେବେ ସେ ତା'ପରେ ଧାରା 19ର ଖଣ୍ଡ (4) ଅଧୀନରେ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ହକଦାର ହେବେ । କମ୍ପାନୀ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶ ବୈଧ ଏବଂ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ରହିଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଧାରା 19 ର ଉପ-ଧାରା (4) ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ କରୁଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଯେଉଁ ଆଦେଶ ଦେଇପାରନ୍ତି ତାହା ଅଧୀନରେ । ଏହା ଖଣ୍ଡ (5) ର ସର୍ତ୍ତାବଳୀରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ, ଯାହା କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା କମ୍ପାନୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସ୍ମାରକପତ୍ର କିମ୍ବା ସଙ୍ଗଠନର ନିବନ୍ଧର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁସରଣରେ କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ଏହାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ବୈଧତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରେ, ଅନ୍ୟଥା ଧାରା 19 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟତୀତ । ତେଣୁ ଆମେ ନିମ୍ନ ଅଦାଲତମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସହିତ ସହମତ ଯେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ନିଜର ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ର ହରାଇ ନଥିଲେ, କେବଳ ଏହି କାରଣରୁ ଯେ କମ୍ପାନୀ ବିଚାରପତି ତାଙ୍କୁ ଏବଂ ସମସ୍ଥିତିରେ ଥିବା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସମାନ ଭାବରେ ଏକ ବିକଳ୍ପ ଦେଇଥିଲେ, ଯାହା ସେମାନେ ବାଛିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ନଥିଲେ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ ଯାହା ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ରହିଛି ତାହା ହେଉଛି ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କର ଅଂଶଧନକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ମନା କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ମାମଲା ଯଥାର୍ଥ ଥିଲା ନା ଯଥେଷ୍ଟ ଥିଲା । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ବିଚାର କରିଥିଲେ ଯେ ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବଟି ଦୁରାଶୟ ଭାବରେ ଏବଂ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଆଂଶିକ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶର ରୂପାନ୍ତର ଦାବି କରିବାର ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପାରିତ ହୋଇଥିଲା । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଯଦିଓ ବ୍ୟାଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ଅନେକ ବର୍ଷ ଧରି ଅନିଶ୍ଚିତ ଥିଲା, ତଥାପି ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସ କରିବାର ଯୋଜନା କେବଳ ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ବିସ୍ଥାପିତ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କ

ବୈଧାନିକ ଅଧିକାରକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ 1951 ର ଅଧିନିୟମ 70 କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପରେ ବିକଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ମଧ୍ୟ କହିଥିଲେ ଯେ ବ୍ୟାଙ୍କର ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ଗାଏବ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସମ୍ପତ୍ତିର ଅନୁପସ୍ଥିତି ଜଣେ ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ବୈଧାନିକ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଆଧାର ନୁହେଁ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଥିବା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ କରେ ଯେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ କାରଣ ଯଥାର୍ଥ ନଥିଲା; ପୁଞ୍ଜି ହ୍ରାସ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଏପରି ଏକ ଉପକରଣ ଥିଲା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ବିସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ବୈଧାନିକ ସୁରକ୍ଷାକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହି ଉପସଂହାର ପ୍ରମାଣ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ, ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ପ୍ରଥା ଅନୁଯାୟୀ, ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନର ସମର୍ଥନରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଧାର ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ତେଣୁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଅଂଶକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶ ନିଶ୍ଚିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, କାରଣ ଆଂଶିକ ପରିଶୋଧିତ ଅଂଶକୁ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବାକୁ ମନା କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଉପଯୁକ୍ତ କାରଣ ଦର୍ଶାଯାଇନାହିଁ । ଏହି ଅପିଲ ବିଫଳ ହେବା ଉଚିତ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ ହୋଇଛି ।

ଅପିଲ ଖାରଜ ହେଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ସୁବୋଧ ରାଉତ,
ଉପବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ (ଅନୁବାଦ),
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।